

Суттєвим недоліком чинного законодавства є відсутність у чинному законодавстві про кооперацію закріплення граничної кількості найманих працівників у виробничому кооперативі. Невизначеність кількості найманих працівників у виробничому кооперативі є прогалиною законодавства та потребує його виправлення.

Література

1. Постанова Верховної Ради України «Про стан, заходи і перспективи подолання наслідків Чорнобильської катастрофи» 18 квітня 2008 року № 276-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2008. — № 26. — Ст. 250.

2. Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Сучасний стан та актуальні завдання подолання наслідків Чорнобильської катастрофи» 21 травня 2009 року № 1368-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2009. — № 43. — Ст. 643.

3. Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» 28 лютого 1991 року № 796-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 16. — Ст. 200.

4. Електронний ресурс: <http://www.un.org/russian/>

5. Закон України «Про кооперацію» від 10 липня 2003 р. № 1087-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 5. — Ст. 35.

Мачуська І.Б.,

старший викладач кафедри
цивільного та трудового права
ДВНЗ «Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана»

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В УКРАЇНІ: У КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Здійснення земельної реформи в Україні зумовлює особливу актуальність удосконалення державного управління земельними ресурсами. Гармонійне поєднання чіткого визначення завдань і функцій органів управління земельними ресурсами є важливою складовою ефективного використання та охорони земельних ресурсів України. Багато вчених: В.С. Циплухіна [1, с. 5], О.Є. Євграфов [2, с. 9], О.П. Охрій [3, с. 7], О.І. Шапоренко [4, с. 12], на-

голошують на підвищенні ролі державного управління земельними ресурсами, що, на їх думку, є одним з чинників розширення виробництва та зміцнення фундаменту економіки держави.

Державне управління земельними ресурсами здійснюється законодавчими й виконавчими органами влади, які регулюють земельні відносини та визначають загальну стратегію землекористування, нормотворчості, правоохоронної діяльності тощо. Зміст діяльності виконавчо-розпорядчих органів з управління земельними ресурсами полягає в прогнозуванні та плануванні використання земельних ресурсів, установленні норм і порядку землекористування, розподілу і перерозподілу земель, оперативного розпорядчої та контрольної-наглядової діяльності за використанням і охороною земель [2, с. 5].

Система управління земельними ресурсами України не є досконалою та має ряд недоліків. Так, на необхідності удосконалення законодавства у сфері управління наголошує професор В.Ф. Опришко [5, с. 13]. Підкреслює дублювання адміністративних органів влади у сфері земельних відносин Ю.В. Пересоляк [6, с. 10]. Натомість органи, які б здійснювали контроль за дотриманням положень чинного законодавства та охорони земель, відсутні. У низці випадків спостерігається конкуренція між різними гілками влади (особливо державними і міськими) у сфері своїх повноважень щодо впливу на земельні відносини, що перешкоджає їх розвитку.

Крім того, недосконалість управління земельними ресурсами відкреслюється законодавством. Так, відповідно до основних засад державної екологічної політики України, ухвалені Законом України «Про основні засади державної екологічної політики України на період до 2020 р.» від 21.12.2010 р. № 2818, однією з проблем державного управління в сфері охорони навколишнього природного середовища, в тому числі й у сфері управління земельними ресурсами, є відсутність чіткого розмежування функцій управління.

З метою вдосконалення системи органів управління, в тому числі і управління земельними ресурсами, був виданий Указ Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» № 1085 від 09.12.2010 р., що значно змінив структуру органів державного управління земельними ресурсами спеціальної компетенції. Управління земельними ресурсами здійснюють Міністерство екології та природних ресурсів України і Державне агентство земельних ресурсів України — далі (Держземагенство). З ліквідацією Державної інспекції з контролю за

використанням та охороною земель відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 22.11.2010 № 1068, функції контролю та управління земельними ресурсами концентруються в Держземагенстві України. В той же час, до повноважень Держземагенства України належать і ряд інших повноважень щодо здійснення моніторингу, землеустрою, ведення державного земельного кадастру та ін. Подібна зосередженість повноважень у Держземагенстві України не виправданою і потребує розмежування. Враховуючи той факт, що особливої актуальності набуває формування в Україні єдиного Державного земельного фонду, доречним є формування окремого органа управління земельним фондом, а саме Державного агентства з управління земельним фондом, до повноважень котрого слід віднести контроль за використанням та охороною земель, поліпшення стану деградованих та малопродуктивних земель, а також земель Чорнобильської зони.

Однією з важливих проблем України залишається недосконалий механізм державного управління землями, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Чорнобильська катастрофа — найбільша технологічна аварія століття, що призвела до значного забруднення природного довкілля України. Чорнобильська аварія є світовим прецедентом подолання ядерної катастрофи у мирний час, соціально-економічні наслідки якої не мають аналогів в історії [7, с. 77]. Чорнобильська катастрофа зумовила жахливі наслідки. Аварія призвела до забруднення більш як 145 тис. кв. км території України (8 % території) радіонуклідами (стронцій 90; цезій 137), постраждало майже 5 млн людей [8, с. 6]. Величезною проблемою для України стала втрата 5 млн га сільськогосподарських угідь. Радіоактивне забруднення сільськогосподарських угідь характеризуються високою мірою неоднорідності просторового розподілу радіонуклідів, множинністю фізико-хімічних форм радіоактивних випадів [9, с. 23—24]. Таким чином, землі Чорнобильської Зони являють собою площинне відкрите джерело радіоактивності з власною структурою розподілу, присутністю різних форм і видів депонованих радіоактивних елементів. Після розпаду існуючих радіонуклідів основне дозове навантаження на компоненти ландшафтів, персонал, населення формують стронцій і цезій з періодом напіврозпаду 30 років, а також трансуранові елементи [8, с. 121]. Незважаючи на ту обставину, що у 1986 р. агрономічними та агрохімічними службами Держагропрому УРСР було розроблено методику щодо поліпшення стану земель та проведено їх моніторинг, проблема використання та охорони земель Чорнобильської зони залишається

відкритою. Одним з найважливіших питань мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи є поліпшення стану забруднених територій, заходи щодо її охорони.

В Україні сформована нормативно-правова база щодо реалізації національної політики у сфері комплексного захисту постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи та охорони земель. У той же час, слід погодитись з думкою професора В.Ф. Опришко в тому, що існуючі нормативно-правові акти не комплексно регулюють питання, пов'язані з охороною та використанням земель Чорнобильської Зони, потребують упорядкування і систематизації [10, с. 7—8]. У той же час, нагальною проблемою залишається вдосконалення управління землями, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. З метою поліпшення контролю за використанням та охороною земель Чорнобильської зони, доречним є створення в структурі Державного агентства з управління земельним фондом Центру з контролю за використанням та охороною земель Чорнобильської зони.

Отже, з метою вдосконалення управління земельними ресурсами України доречно розмежувати повноваження Державного агентства земельних ресурсів України, створивши Державне агентство з управління земельним фондом, у складі якого сформувати Центр з контролю за використанням та охороною земель Чорнобильської зони.

Література

1. *Циплухіна В.С.* Механізм взаємодії органів влади в процесі управління земельними ресурсами. Автор. на здобуття наук ступ. канд. наук з держ. управл. 25.00.02. — Одеський регіональний ін-т держ. управління Нац. акад. управління при Президентові України. — Одеса, 2008. — С. 5.
2. *Євграфов О.Є.* Державне регулювання використання земельних ресурсів України в умовах проведення земельної реформи. Автореф. на здоб. наук. ступ. канд. наук з держ. управл. 25.00.02. Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2009. — С. 9.
3. *Охрій О.П.* Комплексна стратегія землекористування адміністративно-територіального утворення. Автор. на здобуття наук ступ канд. наук з держ. управ. 25.00.04. — Харківський ін-т державного управління. Харків, 2006. — С. 7.
4. *Шапоренко О.І.* Механізм державного управління земельними ресурсами (на прикладі деградованих і малопродуктивних земель). Автор. дис. на здоб. наук. ступ. докт. наук з держ. управл. 25.00.02. Донецький Державний університет управління. — Донецьк, 2006. — С. 12.
5. *Опришко В.Ф.* // Правове регулювання економіки. Збірник наукових праць. — К., 2000. — Вип. 1. — С. 13.

6. *Пересоляк Ю.В.* Формування механізму державного управління земельними ресурсами населених пунктів. Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. наук з держ. управл. 25.00.02. Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. — Львів, 2006. — С. 10.

7. *Васюта С.І.* Чорнобильська катастрофа в контексті соціоекологічних проблем. — Український історичний журнал. — 2001. — № 4. — С. 77.

8. 20 років Чорнобильської катастрофи. Погляд в майбутнє: Національна доповідь України. — К.: Атіка, 2006. — 224 с.

9. *Хороша В.И.* Радиационная опасность объектов Зоны отчуждения // Проблемы Чернобыля. Наук.-тех. збірник. Вип.5. мат. міжнар. науково-практ. конф. «Укриття-98». — С. 23–24.

10. *Опришко В.Ф.* Правові Чорнобильські проблеми // Правове регулювання економіки. — 2009. — № 9. — С. 7–8.

Тимофєєва Л.Р.,

старший викладач кафедри конституційного та адміністративного права юридичного факультету ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, як і вирішення ряду інших проблем залежить від керівництва країною, одним із представників якої є глава держави.

Актуальність питань, які необхідно вирішувати, Президентом України визначається конструктивно¹.

У даний час існує достатня кількість законодавчих актів, зокрема: закон України «Про загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему» від 15.01.2009 року, закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21.12.2010 року, рекомендації парламентських слухань на тему: «Сучасний стан та актуальні завдання подолання наслідків Чорнобильської катастрофи», схвалені Постановою Верховної Ради України від 21.05.2009 року. Зазначені нормативно-правові акти в ідеалі ма-

---

¹ Див.: Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава. Програма економічних реформ на 2010—2014 роки.// http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf